

Люксембург, октомври 2025 г.

Годишен доклад относно бюджета на ЕС — 10 често задавани въпроса

-
1. [Каква е ролята на Европейската сметна палата по отношение на отчетите на ЕС?](#)
  2. [Какво е заключението на Европейската сметна палата по отношение на отчетите за 2024 г.?](#)
  3. [Какво означава положително становище/становище с резерви/отрицателно становище?](#)
  4. [Какво означава „съществен процент грешки“?](#)
  5. [Какво представлява изчисленият процент грешки?](#)
  6. [Означава ли този процент грешки, че 3,6 % от разходите на ЕС представляват ненужно разхищение?](#)
  7. [Ако бъде установена грешка, означава ли това, че е налице измама?](#)
  8. [Какво означава „широко разпространени грешки“?](#)
  9. [Каква е ситуацията по отношение на дълговата и бюджетната експозиция?](#)
  10. [Защо Европейската сметна палата изразява загриженост по отношение на нарастващата тежест на задълженията по обслужване на дълга?](#)
-

1. Каква е ролята на Европейската сметна палата (ЕСП) по отношение на отчетите на ЕС?

Всяка година ние **извършваме одит на консолидираните отчети на ЕС и изразяваме становище** относно три въпроса:

- дали отчетите са надеждни,
- дали приходите на ЕС са събрани,
- а разходите извършени в съответствие с правилата.

Тези проверки формират основата на Декларацията за достоверност, която ЕСП е длъжна да представи на Европейския парламент и на Съвета в съответствие с член 287 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

През 2024 г. разходите от бюджета на ЕС са в размер общо на **191,1 млрд. евро**. Като се вземат предвид и разходите, финансирани от Механизма за възстановяване и устойчивост (**55,9 млрд. евро**), общият размер на извършените от ЕС плащания се равнява на **247,0 млрд. евро**.

2. Какво е заключението на Европейската сметна палата по отношение на отчетите за 2024 г.?

Ние оценяваме отчетите като **надеждни** (изразяваме „**становище без резерви**“), каквато е оценката ни за тях за всички финансови години от 2007 г. насам. Считаме, че отчетите за 2024 г. дават вярна представа, във всички съществени аспекти, за финансовото състояние на Европейския съюз, неговите годишни резултати, парични потоци и промени в нетните активи.

Заключението на ЕСП е, че приходите не са засегнати от съществен процент грешки. По отношение на разходите изразяваме две отделни становища: едно за бюджета на ЕС и друго за Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), който е основният стълб на пакета на ЕС за възстановяване от пандемията, известен като NextGenerationEU (NGEU).

Изчисленият процент грешки при **разходите от бюджета на ЕС** е 3,6 %. Това представлява намаление в сравнение с предишните две години — 5,6 % през 2023 г. и 4,2 % през 2022 г. Изчисленият процент грешки за 2024 г. продължава да е **твърде висок** и остава над прага на същественост от 2 %. През 2024 г. грешките отново са **широко разпространени**, поради което изразяваме **отрицателно становище** за шеста поредна година.

МВУ се изпълнява по коренно различен начин от този, по който се разходва бюджетът на ЕС. Бенефициентите на финансиране от бюджета на ЕС получават средства след предприемането на определени действия или за възстановяване на вече извършени разходи, докато по МВУ държавите членки получават плащания при успешното изпълнение на предварително определени ключови етапи или цели. Поради тази причина изразяваме **отделно становище относно разходите по МВУ** и посвещаваме специална глава за този инструмент в Годишния доклад. Бяха установени проблеми с редовността, имащи финансово отражение, при 12 от проверените 395 ключови етапа и цели, а шест плащания към шест държави членки са засегнати от грешки. ЕСП констатира също така **трайни слабости** в системите на държавите членки за докладване и контрол, което създава риск за защитата на финансовите интереси на ЕС. Поради това изразяваме **становище с резерви**.

3. Какво означава положително становище/становище с резерви/отрицателно становище?

- Понятието „**становище без резерви**“ (положително становище) означава, че отчетите дават вярна и точна представа за финансовото състояние и следват правилата за финансово отчитане и финансово управление. Операциите, свързани с отчетите, са законосъобразни и редовни във всички съществени аспекти.
- „**Становище с резерви**“ означава, че одиторите не могат да изразят положително становище, но установените проблеми са съсредоточени в конкретни области.
- „**Отрицателно становище**“ се формулира, когато проблемите са широко разпространени.

4. Какво означава „съществен процент грешки“?

В одитната терминология това е **нивото, над което се счита, че ефектът от грешките е значителен**. „Съществен процент грешки“ означава такова ниво на грешките, което има вероятност да повлияе върху вземането на решения от страна на предполагаемите ползватели на даден одитен доклад. Както ЕСП, така и Европейската комисия са определили **праг на същественост от 2 %**, над който нивото на грешките се счита за съществено.

5. Какво представлява изчисленият процент грешки?

Стойността 3,6 % представлява нашата оценка за **размера на средствата, които не е трябвало да бъдат изплатени от бюджета на ЕС**, защото според нас те не са били изразходвани в съответствие с правилата на ЕС или със специфичните национални правила.

Често срещани грешки са изплащането на средства на бенефициенти или проекти, които не отговарят на условията за финансиране, както и закупуването на услуги и стоки или извършването на инвестиции в нарушение на правилата за обществени поръчки.

6. Означава ли този процент грешки, че 3,6 % от разходите на ЕС представляват ненужно разхищение?

Не. Това не би било точно казано, тъй като има голяма разлика между понятията „грешка“ и „разхищение“. В контекста на тестването на разходите от бюджета на ЕС ние проверяваме дали средствата на ЕС са изразходвани в съответствие с правилата, дали заявените за възстановяване разходи са изчислени правилно и дали условията за допустимост са изпълнени. Ако едно или повече от тези изисквания не е спазено, считаме, че е налице „грешка“. Така трябва да разбираме числото 3,6 %.

Въпреки че тези грешки включват плащания за проекти или бенефициенти, които не са изпълнили условията за допустимост, тези проекти или бенефициенти биха могли да реализират очакваните ползи и затова плащанията за тях **не следва да се считат за разхищение**. Ето един пример от тазгодишния одитен доклад. Предоставено е

финансиране от ЕС за изграждане на завод за биогаз във Франция. Оказало се е обаче, че предприятието бенефициент на средствата от ЕС не е извършило пазарно проучване (въпреки че такова се е изисквало) и е възложило договора за строителство на предприятие, което е част от същата промишлена група. Въпреки че това очевидно е случай на потенциален конфликт на интереси, който нарушава националното законодателство и законодателството на ЕС в областта на обществените поръчки, заводът за биогаз е построен и понастоящем се използва.

Обратното също е вярно — разходите могат да бъдат законосъобразни и редовни, но въпреки това да представляват разхищение. Един от примерите, за които докладвахме в миналото, се отнася до пристанищна инфраструктура, изградена без адекватно отчитане на прогнозираните нива на товарните превози.

7. Ако бъде установена грешка, означава ли това, че е налице измама?

В повечето случаи липсват данни, сочещи измама. Измамата се определя като преднамерено използване на заблуда с оглед на получаването на предимство. Въпреки че може да е трудно да се установи измама чрез стандартните одитни процедури, всяка година нашите тестове разкриват по няколко случая на предполагаема измама. През 2024 г. докладвахме 19 случая на предполагаема измама от одитираните 812 операции. Тези случаи бяха докладвани на ОЛАФ — Европейската служба за борба с измамите, която при необходимост разследва случаите и ги проследява в сътрудничество с органите на държавите членки. Седем от тях бяха докладвани и на Европейската прокуратура (EPPO).

8. Какво означава „широко разпространени грешки“?

Одитните резултати на ЕСП за 2024 г. потвърждават предишните изразени от нея оценки, че начинът на разходване на средствата има отражение върху риска от грешки. Над две трети от одитираните разходи от бюджета на ЕС за 2024 г. са **изложени на съществен риск от грешки**. Въпреки че процентът грешки за общия размер на разходите е изчислен на 3,6 %, тази стойност достига 5,2 %, ако разглеждаме разходите, които се извършват съгласно сложни правила. Поради значителния превес на този вид разходи в размера на общите разходи считаме, че грешките са широко разпространени — с други думи, срещат се в цялата одитирана популация или в **по-голямата част** от нея.

Одитираните области, засегнати от съществен процент грешки, са свързани предимно с **възстановяване от ЕС** на допустими разходи за допустими дейности. Възстановяват се например извършени разходи във връзка с научноизследователски проекти (по функция „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“), инвестиции в регионално развитие и развитие на селските райони („Сближаване, устойчивост и ценности“ и „Природни ресурси и околна среда“), както и проекти в областта на помощта за развитие („Съседните региони и светът“).

Заключението на ЕСП е, че около една трета от одитираните през 2024 г. области не са засегнати от съществен процент грешки. Те включват **плащания въз основа на права** в полза на бенефициенти, отговарящи на определени (по-малко сложни) условия. Такива плащания са например стипендии за студенти и за изследователска дейност (по функция „Единен пазар, иновации и цифрова сфера“), пряка помощ за земеделски стопани

(„Природни ресурси и околна среда“) и заплати и пенсии за служители на ЕС („Европейска публична администрация“).

9. Каква е ситуацията по отношение на дълговата и бюджетната експозиция?

През 2024 г. **дългът на ЕС отново е нараснал съществено (+ 31 %) и е достигнал 601,3 млрд. евро в края на годината (2023 г. — 458,5 млрд. евро; 2022 г. — 348,0 млрд. евро), главно поради заеми за NextGenerationEU (NGEU).**

Поради колебанията в лихвените проценти общите разходи за лихви в настоящия дългосрочен бюджет на ЕС (2021—2027 г.) могат да достигнат близо 30 млрд. евро, което е над два пъти повече от първоначалната прогноза на Европейската комисия от 14,9 млрд. евро.

Експозицията на бюджета на ЕС (т.е. максималният размер на средствата, които трябва да бъдат покрити от бюджета на ЕС в случай на неизпълнение на плащания) е продължила да нараства, като е достигнала 342,0 млрд. евро в края на 2024 г. (от 298,0 млрд. евро през 2023 г. и 248,3 млрд. евро през 2022 г.). Промяната се дължи главно на допълнителните заеми по МВУ, предоставени на държавите членки, и на заемите по инструмента за макрофинансова помощ плюс (МФП+), отпуснати на Украйна. Очаква се експозицията на бюджета на ЕС да нарасне още повече през следващите години и да достигне 567 млрд. евро до 2027 г.

10. Защо Европейската сметна палата изразява загриженост по отношение на нарастващата тежест на задълженията по обслужване на дълга?

През последните пет години ЕС **все повече разчита на средства от капиталовите пазари** за финансиране на по-големи програми, като NGEU. До 2027 г. размерът на непогасените заеми на ЕС може да надхвърли 900 млрд. евро, което е почти 10 пъти повече спрямо равнището от 2020 г. преди стартирането на NGEU.

Очаква се размерът на заемите, получени от ЕС, да се увеличи значително до края на периода на настоящия дългосрочен бюджет на ЕС, който приключва през 2027 г., като **погасяването на по-голямата част от дълга е отложено за бъдещи години.** За да се гарантира устойчивостта на бъдещите бюджети на ЕС, следва да се приложат подходящи графици за погасяване на заемите, а също така и с оглед на това да се избегне ограничаването на финансовия обхват на действията и програмите на ЕС.

Годишният доклад на ЕСП относно бюджета на ЕС за финансовата 2024 година е публикуван на нейния уебсайт eca.europa.eu на 24 официални езика на ЕС.